

Piiritoimikunta

29.11.2011

## LÄHIPALVELUT TURVATTAVA JA KUNTALAISILLE LISÄÄ PÄÄTÖSVALTAA

Kuntauudistuksen tärkeimmät tavoitteet tulee olla kuntalaisten tarvitsemien peruspalvelujen vahvistaminen, niiden tasapuolisen saatavuuden varmistaminen ja kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Nykyisellä kuntarakenteella ei näitä tavoitteita kyetä saavuttamaan ja tältä osin tilanne edelleen vaikeutuu tulevina vuosina ikärakenteen radikaalisti vanhetessa ja huoltosuhteen heikentyessä. Tämän johdosta Pohjois-Savon Vasemmisto pitää hallituksen tavoitetta uudistaa kunta- ja palvelurakenteita välttämättömänä ja tukee esitettyä tavoitteita.

Erityisen suurta huomiota uudistuksessa on kiinnitettävä lähipalvelujen saatavuuden turvaamiseen. Tällaisiksi lähipalveluiksi on katsottava ainakin perusterveydenhuollon lääkäripalvelut erityisesti vanhusten osalta, lasten päivähoido, peruskoulu oppilaskuljetuksineen, lukiot järkevien yhteyksien päässä, sosiaalityöntekijän palvelut, kirjastopalvelut, julkinen liikenne ja jätehuolto.

Kuntarakenteen hallinnon uudistaminen ei kuitenkaan ole yksistään riittävää vaan uudistus on ulotettava itse palvelujen järjestämiseen. Palvelujen järjestämisen lähtökohdaksi on asetettava asiakas- ja käyttäjälähtöisyys. Hyvin toimivat palvelut ovat aina myös edullisimmat palvelut.

Peruspalvelujen rahoitus edellyttää myös valtion vastuullista osallistumista palvelutuotannon kustannuksiin.

Arkisiin työssäkäynti- ja asioimisalueisiin perustuva kuntarakenteen uudistus on luonteva lähtökohta. Mitkään uudet ihmisten arjen liikkumisista ja käytännöistä poikkeavat hallintoalueratkaisut eivät ole perusteltuja. Myöskään maakuntarajat eivät saa olla esteenä kuntarakenteen uudistamisessa. Kaikilla kunnilla tulee olla mahdollisuus hakea sijansa uudistuksessa. Kunnissa, jotka eivät luontevasti kuulu mihinkään työssäkäynti- ja asioimisalueeseen, erisuuntaiset intressit liittoutumisvaihtoehdoista tulee voida ratkaista tarvittaessa kansanäänestyksellä.

Kuntauudistusta on perusteltua tukea erilaisilla lähi- ja käyttäjädemokratiamalleilla. Mallit tulisi jättää kuntien omaan harkintaan. Lähidemokratiamalleilla ei tule kuitenkaan luoda uusia poliittisia päätöksentekotasoja vaan niiden tulisi olla ensisijassa käyttäjä- ja asiakasperusteisia. Osallistumismahdollisuudet tulee taata kaikille huomioiden ikä-, liikunta ym. mahdolliset esteet.

Onnistunut kuntaliitos edellyttää, että kuntalaiset, palvelujen loppukäyttäjät, otetaan aktiivisesti mukaan jo kuntaliitosselvitystä tehtäessä. Sähköiset kanavat ovat hyvä ja nykyaikainen tapa viestittää selvitystyön etenemistä.

Lähtökohtaisesti uudistuksessa on pyrittävä siihen, että verotusoikeus ja palvelujen tuottamisvastuu pysyvät saman hallinnon alla. Tulevien kuntien koko ja taloudelliset toimintaedellytykset palvelujen tuottamiseen tulee olla sellaiset, että palvelujen tuottamisen rahoitus voidaan turvata ja epädemokraattisia kuntayhtymiä ja muita yhteistyöorganisaatioita voidaan purkaa. Samalla kuntien omaa edunvalvontaa suhteessa valtioon ja yksityiseen yritystoimintaan tulee vahvistaa.

Kuntarakennemuutoksen yhtenä tavoitteena tulee olla ekologisemman ja taloudellisesti edullisemman asuinrakentamisen ja liikenteen suunnittelu. Nykyinen kuntien kilpailu ”maksavista asukkaista” hajauttaa yhdyskuntarakennetta ja lisää ympäristö- ja ilmasto-ongelmia sekä kunnallisteknisiä kustannuksia. Liikenteen suunnittelussa tulee varautua myös siihen, että kuntauudistus mahdollisesti myös muuttaa totuttuja asiointisuuntia.

Pohjois-Savon Vasemmiston mielestä kuntauudistuksen tehtävänä ei saa olla julkisten palvelujen yhtiöittäminen, yksityistäminen tai keinotekoisien tilaaja – tuottajamallien edistäminen.

Erityisesti palveluiden mitoituksessa ja kohdentamisessa tulisi kuulla myös kuntien henkilöstön käytännön asiantuntemusta.

Pohjois-Savon Vasemmiston mielestä edellä mainittujen periaatteiden toteuttaminen edellyttäisi sitä, että Pohjois-Savon nykyinen kuntarakenne uudistettaisiin ja rakennettaisiin 3 – 5 uuden vahvan peruskunnan varaan esim. niin, että se rakentuisi Iisalmen, Kuopion ja Varkauden ympärille sekä Kiuruveden ja Siilinjärven kunnista.